Ч. 331 (14.228). Львів, середа 11. грудня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік L VI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 141.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Четвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німецька опінія не вірить у морське порозуміння великодержав.

БЕРЛІН, 10. 12. ПАТ. Не зважаючи на зацікавлення, яке викликала тут льондонська морська конференція, німецька преса з великою резервою пише про можливости порозуміння пятьох великодержав підкреслюючи при тім, що ця конференція відбувається в замкненім колі без участи Німеччини.

„Дойче Альгемайне Цайтунг" заявляє: Морське озброєння, що його Німеччина вже собі створила й яке в майбутньому ще створить, стало предметом першої від Версайського договору вільної німецької умови про зброєння, опертої на вільних переговорах. Розподіл кругів зацікавлення обох країв уможливив рівноправність між Англією та Німеччиною. Ця рівноправність основується на тім, що кожний робить те, що для нього найкраще, а не те, що робить другий партнер. Німеччина за найліпшу, справедливу вважає таку рівновагу у світі, що гарантує життєві конечности сильних і слабих.

Рахуючись із можливістю закордонних комбінацій на тему становища Німеччини до поодиноких груп держав, щоденник додає: Вважаємо конечним підкреслити, що німецька політика не кермується симпатією до одних і антипатією до других держав. Щоденник покликується на заяву канцлера Гітлера на конгресі в Нірнберґу, що німецький уряд ухвалює свої рішення, кермуючись виключно почуттям відповідальности супроти Німеччини. „Альг. Цтг." кінчить так: Нема сумніву, що нині скрізь творяться основи нової епохи. Анґлія у своїй великій політиці тільки випадково звертає свою увагу на Абісинію. Від візити Ідена в Москві підготовляють у Льондоні зміну щодо оцінки Совітів. На конференції є присутній московський обсерватор. Може, що це все не має більшого значіння, бо карти ще не перетасовані. Здається, що вже тепер ніхто не хоче виграти своїх атутів, приготованих на морську конференцію.

Балтійські держави устійнюють спільну політику.

РИҐА, 10. 12. ПАТ. Вчорашній перший день конференції міністрів закордонних справ Латвії, Естонії та Литви не приніс іще конкретних висідів. Предсідники естонської та литовської делеґації мін. Сельяма і Лозорайтіс зложили офіційні візити премієрові Ульманісові. Їх приймав також президент републики.

На короткому інавгураційному засіданні виголошено привитальні промови та відбулась коротенька дискусія щодо денного порядку. Пізніше у президента відбулось снідання у честь гостей.

Зі зближених до конференції кол повідомляють, що головний натиск підчас нарад покладуть на те, щоб перестудіювати міжнародне положення та устійнити шляхи політики трьох балтійських держав.

Анґлійський уряд одобрив пропозиції знавців.

Абісинія не прийме пропозицій.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Анґлійський знавець абісинських справ Петерсон, що привіз до Льондону текст проекту у справі полагоди італійсько-абісинського спору, нині вранці відїхав до Парижа, де повідомить Ванситарда про висліди нарад анґлійського кабінету в цій справі. В політичних колах переконані, що анґлійський уряд в цілости одобрив проект. Цей проект негайно предложать Лізі Націй, Римові й Аддіс-Абебі.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Абісинське посольство видало вчора комунікат, що абісинський уряд не прийме мирових пропозицій, що передбачують хочби найменші територіяльні уступки в користь напасника, якого вину у несправедливім нападі ствердили.

Програмова заява клайпедської директорії.

РИҐА, 10. 12. ПАТ. З Ковна повідомляють, що тижневик „Секмаденіс" передбачує, що на найближчому засіданні клайпедського сойму нова директорія виступить із програмовою заявою, в якій спеціяльний натиск покладуть на господарські питання та водночас підкреслять, в якій ділянці хочуть помочі від литовського уряду. В литовських колах передбачують також, що члени директорії ще цього тижня приїдуть до Ковна, щоб представитись центральному урядові.

Комуністи інспірували маніфестації проти автономії Північного Китаю.

ПЕКІН, 10. 12. ПАТ. Японська влада твердить, що студентські маніфестації проти автономного устрою Північного Китаю інспірували комуністи і куомінтанґ. Китайський уряд перестеріґли, що якщо повторилисяб подібні випадки, зросли би трудноші у китайсько-японських відносинах у північнім Китаю

Війна в Африці затягається.

ВІЙНА ПРОТЯГНЕТЬСЯ ЩЕ РІК.

Спеціяльний кореспондент Пата повідомляє з Асмари: В тутешніх журналістичних колах переконані, що воєнна акція, з уваги на конечну велику повільність, не доведе до кінця війни перед початком дощів, значить перед кінцем березня. Коли дипльоматично не припинять війни, вона протягнеться на слідуючу міждощеву добу, що прийде у вересні будучого року. Серед італійських кол ніхто навіть не бере на увагу можливости опору противника в отвертій битві. Загально думають, що поважніших боїв як не було так не буде.

Італійці закріплюються на окупованім терені у районі рік: Сеґіт, Ґакасе, Ґгека і Ґабет. Розброять теж у найближчому часі цивільне населення, бо населення льояльне тепер, коли італійці зазналиб неуспіхів, моглоб стати нельояльним.

ДРІБНІ БОЇ.

АДДІС-АБЕБА, 10. 12. ПАТ. Оголосили тут комунікат про декілька сутичок з останніх днів. Згідно з цим комунікатом війська раса Сеюма напали 2. грудня на італійців під Каль-Ґабіле. Чотирьох італійців згинуло в бою. Італійський відділ пішов уростіч. 3. грудня абісинці напали на італійську стійку в Менаґор, ґарнізон відступив, оставляючи 5 вбитих. Абісинці стратили одного вояка вбитого та двох ранених.

6. грудня на абісинські лінії прийшло добровільно 60 вояків раса Ґугси, що, як відомо, перейшов до італійців.

АСМАРА, 10. 12. ПАТ. В найближчих днях скінчать будувати дорогу, що лучить Адіґрат-Ентішіо й Адую. Дорога буде мати 80 км., переходитиме через гірський терен, куди досі можна було дістатися тільки на мулах.

Числа, що самі говорять.

12. листопада ц. р. відбулася в Тернополі конференція всіх послів і сенаторів тернопільського воєвідства в господарських справах цього воєвідства. Скликав її і проводив нею тернопільський воєвода п. Дзєвалтовський-Ґінтовт. На конференції виголошено цілу низку рефератів на чисто господарські, суспільні та самоуправні теми, що їх ілюстровано обширним статистичним матеріялом, у великій частині досі неопублікованих. У висновках ставлено деякі означені побажання до центрального уряду. Референтами були начальники відповідних виділів воєвідського уряду, отже особи, що самі ведуть дані ресорти і знаються якнайкраще на порушених справах. Цікаві реферати заняли кілька годин часу, супроти чого відпала дискусія над ними, яку відложили на пізніший час, а всі присутні посли і сенатори дістали на місці відбитки виголошених рефератів, щоб точніше з ними познайомитись.

Одним із найцікавіших рефератів був дуже обширний реферат начальника виділу рільного і земельних реформ інж. Ющика під наголовком: Хліборобство, на 53 аркушевих сторінках машинового письма з численними статистичними таблями та проектами законів про оподаткування вина, овочевого вина, питного меду і закону про вино з тенденцією охорони цієї господарської ділянки, дуже важної для південного Поділля, зокрема для повітів Заліщики і Борщів. Усі реферати я основно перестудіював, порівнюючи наведені там дані з іншими мені доступними даними і при нагоді використаю з них дещо у пресі. Сьогодні вибираю дані, що торкаються земельної реформи на терені тернопільського воєвідства, здебільша нам невідомі.

Найпекучішою справою для нас, українців, як суто хліборобського народу з величезним числом карловатих, нездатних до самостійного життя, господарств — є без сумніву земельна справа, чи властиво спосіб переведення земельної реформи. Про це думає не тільки наш малоземельний хлібороб чи сільський пролетаріят, що є безпосередньо заінтересований, а цікавляться нею і всі наші установи, у першу черґу господарського або станового хліборобського характеру (напр. Сільський Господар), як і наш політичний провід. Розуміючи добре, що нарід без землі загине, поставив наш провід земельну справу, а спеціяльно ще справу переведення земельної реформи на перше місце наших домагань до уряду і тому президія Української Парлям. Репрезентації представила недавно урядові окремий меморіял у земельній справі та порушила її на устній конференції з відповідальними чинниками польського уряду.

Поминаю загальний земельний закон з 15. липня 1920. р. та закон про військове осадництво та кольонізацію з різних літ, бо вони торкаються північних українських земель (урядової кольонізації і військового осадництва у Східній Галичині не було). Згадаю тут про закон з 28. грудня 1925. про переведення земельної реформи і виконавчий розпорядок ради міністрів до цього закону з 7. грудня 1926. р., бо саме на їх основі переводиться земельну реформу в Польщі, заміну ще законом з 15. липня 1920. Усю парцеляцію приватних ґрунтів переводиться на основі згаданого вище закону з 25. 12. 1925. р. і виконавчого розпорядку ради міністрів з 7. 12. 1926. р.

під якнайстислішою контролею урядових чинників, якими тепер є земельні комісарі при старостах та виділи рільних і земельних реформ при воєвідських урядах, а у найвищій інстанції міністерство хліборобства і земельних реформ. Цю парцеляцію можуть переводити або самі землевласники, або концесіонові банки чи товариства (останнє у нас правилом) — у нас виключно польські.

Існує теж стислий надзір, виконуваний згаданими державними властями над оборотом землею, що його виконується на основі тимчасового розпорядку ради міністрів з 1. вересня 1919. Як оборот землею розуміє згаданий розпорядок ради міністрів кожне перенесення права власности з більшої посілости обшару понад 20 гектарів, як теж перенесення власности цілих фільварків. Щодо селянських (рустикальних) ґрунтів з обшаром нижче 20 га дозволу на перенесення власности не треба.

Типовим суто хліборобським воєвідством є з одної сторони з великими земельними латифундіями, з другої з величезним числом карловатих (до двох гектарів) сільських господарств — є тернопільське воєвідство. Це осідок латифундій Баденіх (Радехів і Камінка Струмилова), Потоцьких (Бережани і Перемишляни), Коритовських (Тернопіль), Баворовських (Копичинці і Борщів), Борковських (Теребовля і Заліщики), Голуховських (Копичинці і Борщів) та Сапігів (Борщів). Тернопільське воєвідство виказує найвищий відсоток землі під рільною управою, з розмірно невеликим відсотком лісової площі, сіножатей і пасовиськ. Тернопільське воєвідство має рівночасно небувалий відсоток карловатих господарств (до 2 га). За статистикою з 1921. р. було на терені тернопільського воєвідства господарств: до 2 га 138,941 — 55.2 прц., від 2—5 га 78,477 — 31.2 прц., від 5—20 га 31,552 — 12.5 прц., від 20—50 га 1,183 — 0.5 прц.,

Як представляється більша земельна власність?

В 1919 р. загальний обшар більшої земельної власности понад 180 га, які підпадають під земельну реформу, був 589,717 га, у цьому лісів 203,860 га (за переписом із 1921. р.) так, що загальний обшар агрономічних ужитків, що підпадають під парцеляцію, рівнявся *335,857 га.* Від 1919. р. до 1. січня 1934. р. *розпарцельовано 151,182 га,* тому *тепер* більша земельна власність на терені тернопільського воєвідства має *184,675 га агрономічних ужитків* і 184.376 га лісів. Маєтків з обшаром понад 180 га є 400, тому від згаданого числа треба відняти 73.000 га (400 разів 180) і вилучення з арт. 5 зак. про виконання земельної реформи — у сумі 15,338 га, то *фактичний запас землі, призначений до парцеляції, був 1. січня 1934. р. всього 96.337 га.* Від початку 1934. р. досі цей стан не змінився багато, бо внаслідок господарської кризи парцеляцію переводили тільки виїмково.

Ці числа говорять дуже багато, а зрозуміємо їх мову про нечуваний *земельний голод* ще ліпше, коли возьмемо на увагу, що від 1919. р. до 1929. р. утворено на терені тернопільського воєвідства 9721 нових господарств внаслідок парцеляції більшої земельної власности на обшарі 53127 га з пересічним обшаром пять і пів гектара. Крім цього адгезійною парцеляцією (сусідською) доповнено тоді 38,124 карловатих господарств з обшаром 55.584 га, себто кожне господарство зокрема на півтора гектара.

Мова цих чисел страшна. Аж 138.941 (55.2 прц.) карловатих господарств, які протестують щоби при величезному, незнаному деінде в Польщі земельному голоді села — творити яких 10.000 нових господарств, що з правила заняв польський елемент зі заходу. Не скористали багато наші селяни і з сусідської парцеляції, бо і її переведено у величезній більшости між польське населення.

Як переводили парцеляцію — відомо. Знають про це дещо і судові акти. Говорено теж про це і у соймі та в сенаті, але це не багато спинювало тих, що преводили в життя закон про виконання земельної реформи. Від впливу на переводжування парцеляції усунено українські чинники у цілости. А ще залишилось яких 90.000 га до парцеляції та і вони не перейшли в руки польського елементу — як теж і маєтки нижче 180 га — це заслуга тільки господарської скрути і повного браку гроша, на чому подекуди заломилася і парцеляційна політика Державного Банку Рільного.

Кажу — подекуди, бо давні земельні тенденції ще живі. Були і є випадки на терені тернопільського воєвідства (повіти Борщів, Чортків, Підгайці, Тернопіль), де нашим селянам ще в цьому році відмовляли права купувати землю при парцеляції, а навіть розвязували заключені умови та звертали їм задатки — або — як це бувало нпр. у Тернопільщині — жадали від них переходу на римо-кат. обряд.

Земельна справа у цілій історії і у корінній державі була причиною великих потрясень і причиною великої акції проти тих, що не допускали місцеве населення до земельного варстату праці. Не інакше й у Польщі і не можна навіть подумати, щоб можлива була санація відносин на польсько-українському фронті, якщо не зміниться основно земельної політики супроти українських селян у Польщі і не допуститься їх до землі, на якій працюють вони від довгих сотень літ.

Д-р Степан Баран.

Духовенство Італії і війна.

Лиш тоді, коли нарід у небезпеці й у воєнній скруті пізнати, чи нація сильна, витрівала і здатна до політичного життя і його великих завдань. Такою сильною і сконсолідованою нацією є сьогодні Італія. Рішилася вона піти війною на Абісинію, віручи в те, що прийшла її пора починати свою імперіялістичну політичну експанзію. Мусоліні, як учень Вільфреда Парета, як послідовник Альфреда Оріянія, рішився на цей сміливий крок. Англія в обороні своєї імперіялістичної потуги, стала впоперек шляху замислам Італії. І ось перевела проти Італії економічні санкції, а то заходиться перевести й нафтове ембарго. Це для Італії удар і матеріяльний і моральний.

І ось у цій скруті до помочі урядові стає увесь народ без ріжниці кляс: аристократ, селянин, священик, робітник, промисловець, вояк. Усі спішать і кожний складає на потреби війни свій даток — золото, срібло, гроші, шлюбні перстені.

Коли прийшов такий поважний мент — змінилась душа народу, лунає гасло: батьківщина понад усе.

Найцікавіше явище у фашистівській Італії, це те, що все духовенство стануло по стороні нації і режиму. Це вперше від коли Італія стала соборною і самостійною. Бо ще не забулися часи воєн Італії за свою самостійність, — часи папи Григорія XVI. і Пія IX., — коли духовенство було головним протисоборницьким чинником Італії. Коли доходило до того, що в Неапольщині священик убив посла Костабіля Кардуччія, лиш тому, що він був революціонер-самостійник. Із поміж духовества лиш одиниці були за соборністю Італії. Такого самостійника, полевого духовника Уго Бассі, який був у легіонах Ґарібальдія, розстріляно як революціонера. Відомий теж був той парох, що в 1849. р. на узгірях міста Брешії проводив повстанцями, які нападали з успіхом на австрійські війська. Та це були лише одиниці. Загал духовенства був проти Італії, проти волі народу, що був за самостійністю, за соборністю

Тепер-же все духовенство Італії стануло поплїч із нацією, з урядом. І це вже не випадкове, одиничне явище, не лише низи духовенства — а в першу чергу його верхи стануди на цей новий шлях. Кардинали, архиепископи, епископи, архимандрити чинів, віддають на воєнні потреби держави владичі золоті ланцюги, хрести, перстені, гроші. До народу і вірних пишуть пастирські листи. І то такі відомі достойники церкви, як кардинал м. Міляно Шустер, кардинал м. Больонії Незаллі Рокка й інших пять кардиналів. Крім них своє золото пожертвувало ще девятьох архиепископів і шість епископів. У деяких пастирських листах вичитуєте, що Італія „наша батьківщина має незаперечне право до експанзії".

Велику ролю в політичній експанзії західних держав у Азії, Африці відіграло духовенство. Для прикладу візьмімо Францію. Французькі езуїти дуже багато причинилися до того, що Франція заволоділа Індокитаєм: вони своїми місіями підготовили там терен до політичної експанзії. Між ними треба згадати епископа д. Андрая, за часів Людвика XVI.

Ясно, що у трагічні моменти для народу та держави духовенство мусить помагати громадянам теплим словом, заохочуючи вірних, підбадьоруючи їх. Удари, що падуть на націю, не оминають і духовенства; воно не може забувати і про насушні його потреби.

М. Зазамський.

Спільна торговельна орґанізація для збуту худоби.

Комунікат Рільничої Палати.

За почином львівської Рільничої Палати ведеться від довшого часу наради рільничих організацій, щоби створити спільний торговельний орган для торговлі худобою. В останньому часі основано спілку рільничих організацій, до якої увійшли: „Малопольське Товариство Рольніче", „Звйонзек Земян", „Сільський Господар", „Центросоюз", „Малопольске Зжешене Спірітусове", „Центрозбит" і „Малопольскі Звйонзек Рольнічи". Ця спілка обійме вивіз експортової худоби, купованої на ярмарках просто від продуцента.

Тим способом виключиться страшенно високі кошти посередництва і зорганізується продукцію, запевнюючи збут відповідного експортового матеріялу. Зорганізувавши експорт, спілка займеться доставами на краєвий ринок, передовсім для фабрик консерв.

Організація продуцентів є великим кроком для оздоровлення тієї ділянки торговлі, бо обєднує загал продуцентів без огляду на величину рільн. варстатів і національність та є доказом, як поважною господарською проблемою є експорт худоби із Східної Галичини, який у вивозі худоби відграє першорядну ролю, бо цей вивіз зменшує подаж на краєвих ринках, яких поємність на опасистий товар є виїмково мала.

Канал між Чорним і Азійським Морем.

„Правда" з 8. грудня поміщує цікаву кореспонденцію з Ростова над Доном про праці при будові каналу, що має злучити Чорне Море з Каспійським. Це переведуть у такий спосіб, що злучать 2 ріки: Західний Манич, що вливається до Дону і Східний Манич, що впадає до Каспійського Моря. Канал зачинається від берегів Дону. Будовою кермує секретар краєвого партійного комітету Шеболдаєв. Будову каналу мають закінчити в літі 1936. р. (РО.)

Населення столиць у СССР.

„ПРАВДА" з 8. грудня поміщує дані центрального заряду господарської статистики про населення столиць совітських республик. У Москві живе 3.641.500 осіб, у Ленінграді 2.739.800, *у Києві 625.000,* у Мінську 186.500, у Тифлісі 426.300, у Ташкенті 565.000, в Асхабаді 85.400 та у Сталінабаді 40.300 осіб (РО.)

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ВІСІМНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок почалася розправа в год. 10.45 передполуднем.

БУВ ЛЕБЕДЬ У КРАКОВІ, ЧИ НІ?

Перший зізнавав св. **Адам Чижевич**, поліц. агент з Кракова. Стежив за підозрілими у приналежності до ОУН у Кракові та Львові. Тому, що не пригадує собі подробиць суд постановив відчитати зізнання свідка зі слідства. З тих зізнань виходить, що свідок кілька місяців стежив у 1933. і 1934. р. за діячами ОУН. у Кракові, головно за Карпинцем і Климишином. 30. травня 1934 р. свідок запримітив, що до помешкання підс. Карпинця прийшов рано в товаристві Климишина невідомий мужчина в яснозеленкуватім одінні і в чорнім цератовім плащі. Цей невідомий мужчина мав шкіряну течку. Свідок пізнав, що цим мужчиною був підс. Лебедь. Лебедь залишився цього дня у помешканні Карпинця цілий день і щойно коло півночі пішов до поїзду.

ПЕРЕВІЗ ЛІТЕРАТУРИ.

Опісля свідок склав широкі зізнання про перевіз нелегальної літератури ОУН. Її привозив підс. Климишин з Чехословаччини від Тешина. Свідок устійнив, що підс. Климишин зустрічався з підс. Карпинцем та з іншими діячами ОУН, між іншим з В. Івасиком, Ярославом Спольським, Степаном Бандерою, Анною Чемеринською, Стецьком і Недзьвецькою. Далі широко говорив, що підс. Івасик перевозив літературу та вибухові матеріяли з Кракова до Львова, в якими його арештували у Львові. Зізнавав теж про закуп Карпинцем і Климишином ріжних хемікалій до лябораторії, яка була в помешканні Карпинця. 19. червня 1934 р. свідок переводив ревізію з іншими поліцаями у помешканні Карпинця. Тоді знайшли більшу кількість хемікалій, приладдя та залізні матеріяли. В помешканні Карпинця були теж решітки бляхи, тотожної з бляхою, з якої злажено пушку до бомби, що її покинув убивник підчас утечі по вбивстві мін. Перацького.

По перерві в год. 2-ій пополудні зізнавав далі св. Чижевич. Потвердив свої зізнання зі слідства. Зпоміж підсудних пізнає Карпинця і Климишина. На питання прокуратора, чи між підсудними є мужчина, за яким стежив 30. травня 1934 р. у Кракові свідок відповідає, що ним був підс. Лебедь.

ПРАЦЯ ХЕМІКА В ЛЯБОРАТОРІЇ.

На питання обор. Шлапака свідок відповідає, що на основі своїх зізнань устійнив, що в помешканні підс. Карпинця була лябораторія. Підс. Карпинець сидів по найбільшій части в дома. 30. травня 1934 р. свідок обсервував дім, де мешкав Карпинець, до год. 10-ої вечором. Опісля дім обсервували агенти Шкарадек і Сордиль. Від год. 10-ої до 11-ої був у помешканні поліційного агента Маршалка, що лежить напроти помешкання Карпинця, пізніше до год. 12.10 опівночі стояв на Дембіцькім місті. На питання обор. д-ра Павеньського свідок вияснює, що доручення стежити за підс. Климишином дістав від начальника слідчого уряду у Кракові Білевича при кінці 1933 р. Свідок нераз стежив за Климишином, який перевозив нелегальну літературу ОУН. На питання прокуратора свідок подає, що 19. червня 1934 р. при другій ревізії в помешканні підс. Карпинця знайшли малу зоржавілу бляху. Виявилось, що вона прилягала до отвору бомби з нерівними берегами, яку покинув убивник мін. Перацького. На внесок прок. Рудніцького свідкові показали бляшку, яка находиться між річевими доказами. Свідок пізнає її кажучи, що це та сама бляшка, лише випростувана.

Св. Франц Капуста, поліційний агент з Кракова, зізнає як попередній свідок. Тому, що не пригадує собі деяких подробиць, суд відчитав його зізнання зі слідства, в яких говориться про ті самі подробиці, про які зізнавав св. Чижевич, бо оба вони повнили разом службу. Свідок потвердив відчитані свої зізнання. На питання предсідника чи між підсудними пізнає Климишина і Карпинця та Лебедя, свідок розпізнає їх.

На питання обор. д-ра Павеньського свідок стверджує, що 30. травня 1934 р. пізнав підс. Лебедя, коли обсервував його далековидом з віддалення 60 кроків. На дальші питання оборони свідок говорить про закупи хемікалій Карпинцем.

Св. Максиміліян Шкарадек, поліційний агент з Кракова не пригадує собі подробиць про обсервації у Кракові підозрілих осіб за діяльність в ОУН. Трибунал відчитав зізнання цього свідка зі слідства — згідні зі зізнаннями обох попередніх свідків, — які він потвердив. Між підсудними пізнає Карпинця, Климишина і Лебедя як тих, за якими стежив у Кракові в першій половині 1934 р.

На питання обор. Шлапака свідок вияснює, що 30. травня 1934 р. слідкував за підс. Лебедем, який тоді приїхав до Кракова і був у помешканні Карпинця.

Опісля зізнавав ще **св. Маршалік,** поліційний агент з Кракова, з помешкання якого стежили за підс. Карпинцем і Климишином.

*

ВРАЖІННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

(Телефоном від нашого кореспондента).

Варшава, 10. грудня 1935.

Такої нудьги, як сьогодні, здається, судова саля при вул. Мьодовій у Варшаві давно вже не переживала. Почалася довга черга т. зв. краківських свідків: це функціонарі поліції, крамничники, власники помешкань і каменичні сторожі, які мають зізнавати про подробиці життя, поведінку й арештування двох підсудних „краков'яків“ себто Карпинця і Климишина. Пригадуємо, що з особою Карпинця вяжеться т. зв. лябораторія й пачкування літератури ОУН та з особою Климишина поміч Карпинцеві, пачкування друків і товаришення Лебедеві на терені Кракова. Всі ці свідки страшенно не цікаві, здебільша нічого вже не тямлять і судді годинами відчитують їх старі зізнання зі слідства.

Трошки заворушилася на пів-пуста саля при зізнаннях сусіда з віс-а-віс Маршаліка, який „пізнає“ Качмарського як Климишина.

До того ще до розпуки всіх нас доводять вічні перерви. Почалась сьогодні розправа в год. 10.45; в год. 11.45 оголошено 10 хвилинну перерву, яку пів години пізніше продовжено ще на годину.

Коли взяти під увагу, що ще залишилось 44 свідків і що деякі з них, як пп. Сухенек і Жиборський з міністерства внутрішніх справ, майор Кржимовський і ком. Банко зізнаватимуть певно по кілька годин, — при такому темпі розправа готова затягнутись до половини січня.

Вже сьогодні появилась поголоска, що передбачена перерва не тільки на польські, але й на українські Різдвяні свята. *(ік.)*

*

РОЛЯ ПРОКУРАТОРА.

У варшавськім „Роботнику“ (ч. 387) з минулої неділі находимо у формі спогадів провідні думки польського вченого юриста і соціольога проф. Л. Петражицького про ролю прокуратора. Їх переклад такий: Леон Петражицький залишиться на завжди окрасою світової і польської науки. Леон Петражицький не переставав бути одночасно людиною і життєво дуже мудрим.

В однім із своїх викладів на університеті колишнього Петербурга Петражицький говорив про **ролю прокуратора.** Говорив прикладами. Тим більше... безпосередньо. Тоді я записав собі перед двацятькількома роками, декілька афоризмів: добре їх навести.

I.

„Прокуратор мусить завжди памятати про одно: він є сторожем закону, тільки закону; акт обвинувачення не є законом; акт обвинувачення може помилятися; чесний, правдивий прокуратор не репрезентує акту обвинувачення; репрезентує закон і правду; нічого більше.

II.

Прокуратор, який кричить на підсудного або на свідка, забуває, що кричить на безборонного. Джентельмен не кричатиме ніколи на слабшого.

III.

Прокуратор, який вважає засуд за щабель до власної карієри — перестає репрезентувати закон і державу.

Ар.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 76)

ГМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

На другий день звиджував подрібно цілий табор і робив записки. Д-р Бачинський, д-р Бидлинський, д-р Маковський і д-р Ціпановський — прийняли добровільно обовязок опроваджувати його по таборі і все пояснювати. Нарід по бараках витав його з найбільшою пошаною. Знав, що має перед собою славного ученого і найбільшого приятеля українського народу. Врештою, проф. Єнзен находив для людей всюди якесь рідне привітне слово.

Менш справно минули відвідини гостей 26. жовтня 1915. року. В тому часі мали в Гмінді свій зїзд виселенці управ всіх виселенецьких таборів в Австрії. На ньому мали радити над всілякими таборовими хибами, шпитальництвом, організацією і над можливістю змін у переміщенні виселенців. Їх спільні наради відбувалися все після полудня в „Товариському клюбі“ таборової управи; до полудня вони гуртом або необзир, самі або у супроводі членів управи, оглядали подробиці табору, якими цікавилися. І ось другого дня їх відвідин змовилися хорвати і таку пекольну счинили бучу, що наполохані панове делегати дві години були у прикрому становищі. Хорвати обступили їх в одному з своїх бараків і просто — вязнили, жадаючи сповнення своїх домагань. Гості тут були ніпричому, та хорвати саме навмисне вихіснували ті оглядини, щоби наробити розголосу. А розголос був неабиякий. Вони підняли такий вереск, що годі було й зрозуміти, про що їм іде.. Не помагали вспокоювання, прохання ні погрози. Навіть під напором шандарів, хорвати не поступалися. Перед вели самі жінки. Аж військова варта поклала край цій екзотичній ворохобні і звільнила чимало здивованих „делегатів“ від хорватської опресії; хоч обійшлося без чинної приключки. За той час збіглася також гурма наших людей; але вони поводились „невтрально“.

Першим відгомоном тієї бучі був приїзд на другий день із Відня члена „Рятункового Комітету для південних Словян“ надворного радника Габриловича з міністеріяльним уповажненням — розслідити суть цілої події. Барона Чапки ж д-ра Бухнера того дня в таборі не було; поїхали зі звітом до Відня. Управу заступав сам д-р Бялинський. Допит тягнувся цілу днину серед вереску хорватів, що гофратові Габриловичеві погрожувалися словами і пястуками, — а всеж його слухали. Виявилося, що не було ніякої провокації, ані основної причини до такого бешкету. Підбунтовані одним своїм учителем, — а всього двох їх було в таборі, — хорвати счинили ту своєрідну бучу супроти чужих гостей виключно на те, щоб їх вивезли із Гмінду, бо тут їм діти вимирали. Та перед здивованим зором д-ра Габриловича виявилася при цій нагоді одна немила річ: багатьох людей спало на голих дошках — без соломи. Дарма. В таборових магазинах не було тоді ні стебла соломи. За останні три тижні влада, — без огляду на звіти таборової управи, — слала до табору транспорти один по одному і наслала за той короткий час поверх 8.000 народу, — наших і словінців. Один вагон соломи вистачає сяк-так на 500 сінників. Отже треба було 16 до 20 вагонів соломи нараз, щоби ту надзвичайну потребу заспокоїти, а це в тодішніх обставинах було неможливе. Солому довозили вагонами щодень і кожного дня все, що довезли, роздали. Що більше могла управа зробити?.. Д-р Габрилович, вислухавши цього, не найшов відповіді.

(Далі буде.)

Українські домагання до Радія.

Надіслано нам оце письмо українських громадян з Калущини під адресою Польського Радія у Львові. Нижче підписані абоненти-українці, замешкалі в Калуші й околиці, просять оцим Хвальну Управу П. Р. при укладанні програми в майбутньому мати на увазі також потреби слухачів української національности, надаючи українські авдиції. Вважаючи, що здобутки українського духа на полі культури не менші від польського, зокрема на просторі засягу львівського радія живе величезне число українського населення, з титулу свого горожанського відношення маємо причину і право домагатись від Польського Радія віддати для потреб цього населеня на 12 годин денної програми бодай дві години.

Конкретно пропонуємо при укладанні програми дня: 1) в ранній авдиції при музиці з платівок надавати також і українські мельодії; 2) в полудневих годинах призначити час на відчити в українській мові: репортажі, літературні хвилини, господарський кутик і т п.; 3) вечірньою порою призначити час на музично-словні авдиції в українській мові: оперетка, радіомонтажі і т. п., зокрема дати почин до створення українського „театру уяви"; 4) подбати, щоб при нагодах більших українських врочистостей, як академії, ювилейні вистави і т. ін. трансмітувало їх П. Р.

Недавно довідалися ми, що Управа П. Р. приняла третього спікера. Стверджуємо, що ніодин з тих спікерів не володіє українською мовою. Побажанням українських слухачів є, щоб на місце одного з тих спікерів був принятий українець. Мотивуємо це тим, що панове спікери при заповідженні ними, що правда, рідких українських авдиций, до смішности перекручують українську мову.

Маємо надію, що Хвальна Управа П. Р. розуміючи потреби українських слухачів, візьме під розвагу наші мінімальні побажання і врешті введе їх в життя.

Калуш, 29. листопада 1935.

Осип Микула і 29 підписів приватних осіб і товариств.

Сталін роздає ордери, патефони і годинники.

Зїзд колхозників-ударників Таджикістану і Туркменії.

Одноденний зїзд колхозників-ударників Таджикістану і Туркменії закінчився промовами Молотова і Сталіна. Голова ради народніх комісарів, складаючи колхозникам признання за їх успіхи, підкреслив, що в СССР досягнення одного з його народів викликують радість у цілому краю. Всі народи СССР жиють у братерській, взаїмній любові. Це, говорить Молотов, вислід меншостевої політики Леніна—Сталіна та колективізації. Останній говорив Сталін, який заявив, що президія зїзду рішила відзначити всіх учасників і учасниці ордером та подарувати всім репрезентованим на зїзді колхозам вантажні авта, а делеґатам патефони й годинники. Делеґатки дістають годинники-брансолети. Сталін теж говорить про „одну сімю", якою є Совіти. Під кінець зазначив, що доки народи СССР є спокійні у взаїмній приязні, ніякий внутрішній чи зовнішній ворог не є небезпечний для совітського краю. 6. грудня майже всі московські щоденники помістили передовиці про зїзд колхозників Таджикістану і Туркменії, надаючи статтям наголовки: „Великобратерство вільних народів", „Велика приязнь народів СССР" і т. п. **(РО).**

З життя українців у Югославії.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ЮВИЛЕЙНИХ СВЯТАХ СВ. МЕТОДІЯ.

Дня 25. м. м. почався в Загребі врочистими богослуженнями та процесіями ювилейний рік з нагоди 1050-ліття смерти св. Методія. В низці торжеств та обходів взяли участь і наші брати, в першу чергу еп. Нярадий та гр.-кат. богослови в Загребі. Гр.-кат. церква й дух. семинарія були ввесь час свята рясно освітлені. Серед концертів, що їх з цієїж нагоди влаштовували хори ріжних церков, відбувся й концерт українського, т. зв. Кирило-Методіївського Хору богословів, що збирав гучні оплески й дістав найкращі рецензії в часописах. Цей хор співав теж на богослуженні (що було осередком свята), яке відправляв в асисті кільканацятьох священиків наш еп. Нярадий у катедрі в Загребі. Підчас цього богослуження виголосив теж еп. Нярадий проповідь. Участь українців у святі, зокрема хору наших богословів, відмітила вся хорватська й сербська преса.

СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ У ШИДІ.

В українській колонії у Бачці, в Шиді, відбулися спортові змагання в копаному мячі між дружиною з Петровців „Басняна" (колишня назва Петровець) та місцевою дружиною „Слога". Змагання скінчилися перемогою „Слоги", що виказувала багато вищу техніку і вирішила їх з вислідом 9:0 у свою користь.

Свято в честь Митрополита Шептицького у Кракові.

Краків, грудень 1935.

Заходом усіх культурно-освітніх установ у Кракові відсвятковано в неділю 24. листопада ц. р. ювилей 70-ліття уродин Митрополита Шептицького.

В 9. год. рано відправив о. *д-р Хрущ* Службу Божу, потім Молебен на інтенцію Ювилята. В 12. год. відбулася в салі о. Кузьмовича академія. Розпочав академію прегарним вступним словом *Богдан Лепкий.* Ось головні думки слова: „...Шептицький присвятив життя своє для друзів своїх, для ближніх. Нині цей князь нашої церкви й невінчаний князь народу дійшов до 70-го року життя. Нині він один із великих наших постатей, що не всі його розуміють... 40 літ тому — це був граф Шептицький. Світ стояв перед ним широко відчинений, бо мав усі дані до життя, міг жити; а він тимчасом проміняв усі ті можливости на чернечу келію. Одно велике А-а-а! понеслось по цілому краю за тим його кроком. Молодий Шептицький прийняв імя первозванного апостола Христового Андрея. Його взяв собі за взір. Пішов слідами словянських апостолів Кирила й Методія. Присвятив життя своє для друзів своїх... Спершу як станиславівський єпископ, потім як львівський митрополит пізнав дуже добре життя народу. В проповідях навчав нашого селянина, в душу його вливав віру. Але віра без діл мертва! Хоч які його слова були дорогоцінні, то він добро ділом творив. За час свого 36-літнього духовного володіння на кожному кроці творив добро, що його ніхто не годен зчислити, хіба один Бог. Сам ходив і ходить у чернечій рясі, усе для інших, нічого для себе. З молодих літ лишив для себе любов до мистецтва, але й це дарував народові. Доказом цього — Національний Музей. За все те, що він зробив для нашої церкви, для народу, для нашої культури, наш нарід бє йому чолом і дякує. І наша краківська громада звертається в напрямі Святоюрської Гори з очима повними вдяки. Там у нинішніх часах сидить Велика Людина — і це головний титул його нинішнього свята"...

Інші точки програми виповнили арт. опери *Романовський*, що відспівав при форт. супроводі п. Павликової Я. Лопатинського: а) Як почуєш часом... б) Журба. Своїм співом очарував Романовський публику, що наділювала його рясними оплесками. Як надаток співав: Ой, чогож ти почорніло, зеленеє поле... Сопранове сольо Я. Лопатинського: „Як цвіти-рожі зацвітуть" відспівала теж гарно *п. Стецурова*. П. *І. Смиківна* віддала з правдивим мистецтвом вірш Богдана Лепкого: „В храмі св. Юра". Незвичайно гарно випала збірна *дитяча деклямація:* „Діти Митрополитові Андреєві". (Зенко Хрущ, Віра Ятримець, Ромко Стецура). Мішаний хор під дир. інж. *Я. Менцінського* відспівав псалом: „Возвеселім" і винятки молитви із „Запорожця за Дунаєм". Для цілости годиться підкреслити ще й те, що вся сцена убрана була в цвіти, серед яких пишався портрет Ювилята, роботи арт. Наконечного.

Цим святом дала краківська українська громада доказ свого привязання, великої вдяки та пошани до „князя нашої церкви й невінчаного князя нашого народу" — Андрея Шептицького.

Теста.

З органiзаційного руху.

ПОВІТОВИЙ НАРОДНІЙ ЗІЗД УНДО В РАВІ РУСЬКІЙ.

Дня 29. листопада ц. р. відбувся в Раві Руській Повітовий Народній Зізд. Зізд відкрив у неприсутности голови заст. голови Пов. Нар. Комітету інж. **Корнило Целевич,** витаючи делеґатів і посла округи д-ра Романа Перфецького. Предсідником вибрано п. **Гриня Онишкевича** з Угнова, секретарем п. **Андрія Бокала** з Городжева.

Опісля посол **д-р Роман Перфецький** виголосив довший реферат про сучасне положення українського народу та діяльність Української Парляментарної Репрезентації. Референт звернув теж увагу на тяжке сучасне господарське положення села та вказав на заходи, що їх у звязку з цим поробила У. П. Р.

По короткій дискусії приступлено до вибору Повітового Народнього Комітету. Головою вибрано інж. **Корнила Целевича,** членами пп.: д-ра Данила Богачевського з Рави Руської, о. Василя Гучка з Радружа, о. Олександра Трешневського з Угнова, Гриня Пушкаря з Вербиці, Павла Бориса з Маґерова, Івана Кудрика з Каміжки-Боброїди, Михайла Чіха з Потилича, Дмитра Демка з Гребенного, Андрія Бокала з Городжева, Павла Кіщака з Любичі-Кулайці, Івана Бурду з Вороблячина і дир. Стефана Котовича з Рави Руської.

По вирішенні організаційних справ принято таку резолюцію: Повітовий Народній Зізд висловлює Українській Парляментарній Репрезентації своє повне признання й довіря, одобрюючи в цілости всі домагання, видвигнені У.П.Р. іменем українського народу супроти Польської Держави

ПЕРЕД ІТАЛІЙСЬКО АБІСИНСЬКИМИ МИРОВИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Прем. Болдуін обговорював нині в мін. Іденом проект мирових переговорів між Італією та Абісинією. Опісля премієр скликав раду міністрів, яка обговорювала справу полагоди абісинсько-італійського конфлікту.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє з Риму, що тамошні політичні кола заявляють, що не одержали ще французько-британських предложень і задержують дуже велику резерву в справі плянів у справі навязання мирових переговорів.

ГРІЗНИЙ ВИБУХ У КОПАЛЬНІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Підчас вибуху в копальні в Летбріджі (стейт Альберта, Канада) згинуло 16 шахтярів.

ЗГОРІЛА ФАБРИКА АВТ У СССР.

МОСКВА, ПАТ. Вчора вечором спалахнула велика пожежа у фабриці авт імени Сталіна в Москві, себто в найбільшій фабриці авт у СССР. Пожежу вгасили до двох годин. Жертв у людях не було.

ПРОГНАЛИ КОМУНІСТІВ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Китайські урядові війська виперли комуністів із міста Супу, в північно-західній частині провінції Гунан.

ХУРТОВИНА НАД ГРЕЦІЄЮ.

АТЕНИ, ПАТ. Над усією Грецією лютує страшний буревій. В околиці Дельф завалилося 130 домів. Тесалію навістила повінь, населення схоронилося на дахи й дерева. Скількість жертв у людях невідома, матеріяльні втрати величезні.

СТИХІЙНІ КАТАСТРОФИ У СССР.

МОСКВА, ПАТ. У СССР лютують великі ріжниці температури. В Севастополі на Криму є 25 ст. тепла, на Україні наслідком відлиги багато рік виступило з берегів, у Красноярську на Сибірі мороз доходить до 56 ст. Камчатку навістив циклон і припинив працю в пристанях та спричинив катастрофи кількох кораблів. У Фергані (середуща Азія) появилися стада вовків. Влада платить по 50 рублів за кожного вбитого вовка.

Настя Волошин дійсно стигматизована.

МОРАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР НАСТІ.

Моральний характер Насті можна схопити двома словами — це „геніяльна святість“. Тим я зовсім не хочу сказати, що Настю треба вважати за „святу“ в значінні канонізованих святих. Настя й сама має дуже виразну свідомість про це. Катол. Церква вважає стигматизацію тільки за додаткове явище святости. З дотеперішних 330 стигматизованих 60 є святих („Der Grosse Herder“). Отже стигматизація це не те саме, що святість у канонічному значінні. Живих людей Церква ніколи не канонізує як святих. Настя ходила до школи тільки два роки, школа була польська. По українськи сама навчилася читати вже як більша дівчина. Але її інтелігенція далеко переростає її виховання. Признаюся, що я ще ніколи в житті не стрічав такої комбінації гарних моральних прикмет, як у Насті. Я собі думав, що в Насті найду якусь похнюплену девотку, або екзальтовану жіночу вдачу. А Настя зовсім природна у всьому, зрівноважена, і всміхнена і відважно відповість а притім вона така ніжна, повна любови ближнього, жертвенна, дуже стидлива, покірлива та побожна, що на основі психольогічної аналізи годі зрозуміти, як такі віддалені від себе прикмети можуть сполучуватися в одній душі. Видно, Настя така вже вродилася, тому я й сказав, що її святість „геніяльна“. (Я зовсім не маю наміру маловажити діяння і наслідків надприродних чинників у душі Насті, та я тут пишу з чисто психольогічного становища). Сестри кажуть, що в Насті якийсь „магнес“, котрим вона всіх притягає до себе. Се признання зложив й навіть „Експресс“ власне в тому своєму числі, де виписав найжахливіші очорнення Насті. І тут у його інформаціях самі суперечности. Це на сміх людям сказано, що нібито Настя мала колись якісь „амори“. На жаль, навіть у лікарському справозданні сказано, що нібито „священик (у якого Настя служила) виделив її за „коншахти“ з їмостю“. Як це дійсно було, цього не можу написати без нараження чести трех тіх осіб. Але стверджую, що Настя сама відійшла з тої служби, без усякої своєї провини.

о. П. Дзедзик видрукував у „Меті“ (з 17. XI. ц. р.) свою розмову з д-ром Домашевичем, примарієм того шпитального відділу, в якому була Настя уміщена. На заміт, що часописи пишуть про неморальне життя Насті, д-р Домашевич відповів: „Це неправда! Настя є дівицею!“ Видно, що примарій шпиталя мусить мати реальну основу для такого смілого свого твердження.

Стефан Вачко, у якого Настя служила вже третій рік, сказав мені до протоколу, що він був завсіди вдоволений з роботи і поведення Насті (а вона робила всю господарську роботу) та що вона ніколи не давала причини, щоб на неї можна було роззлоститися. На „музики“ й до „компанії“ Настя ніколи не ходила. Вже десь від 15. свого року відчувала вона „внутрішній голос“, що давав їй директиви релігійного й морального характеру. Настя абсолютно правдомовна. Ця її правдомовність на мій погляд така беззастережна, як у загіпнотизованого. Настя сама говорить: „Мені не вільно говорити неправди, хочби правда була для мене, не знати яка неприємна“. Тілесно Настя добре розвинена, досить корпулентна, бльондинка зі синіми, лагідними й інтелігентними очима, румяна на лиці. Лікарське справоздання називає її „гарною дівчиною“. Настя має 24 роки, а служила по людях уже десь від 11. свого року.

О. д-р Г. Костельник.

(Далі буде).

Економічний огляд.

Українська хроніка.

„ФОНД РОЗБУДОВИ КООПЕРАТИВНОГО МОЛОЧАРСТВА“.

В органі М. С. „Кооп. Молочарство“ з 1. ц. м. поміщена передовиця дир. Кузика п. н. „До кооперативної самовистарчальности“. З неї довідуємось, що наша молочарська кооперація створила власний інвестиційний фонд у поважній висоті, бо переходить він уже 100 тисяч золотих, хоч започаткований усього перед 3-ма роками. В статті підкреслено, що роля цього фонду буде особливо тоді неоцінена, коли закон вимагатиме від молочарських станиць відповідних інвестицій. Покищо користають з нього в разі потреби ті молочарні, що вкоують у ньому свої капітали, або ті, що не мають змоги щадити.

Польська хроніка.

СПІР ЗА КАРТЕЛІ.

Картелі не легко здають свої позиції. Боротьба йде, хоч закон про картелі вже зновелізований і хоч перші болючі операції цін і картелевих нарістів доконані. Найбільше пінеться щоденна трибуна промисловців „Курер Польскі“. Більше зрівноважені є „Цодз. Газета Гандльова“, чи консерв. „Час“, хоч передають вони погані наслідки протикартелевої пагінки. Подумати: 216 картелів (таке число подає найновіша публікація Гол. Статист. Уряду п. н. „Статистика картелів у Польщі“) омотало господарське життя, регулюючи продукцію, збут і ціни багатьох промислових виробів. Чи справді причиною протикартелевого наступу є тільки бажання уряду злагіднити настрої, загострені новим обниженням заробітків? Так бодай представляють справу згадані прокартелеві пресові органи. Очевидно — є в цьому велике зерно правди. Та разом із цим треба доглянути в цій акції уряду теж послідовність його дефляційної політики, яка — як досі — була дуже односторонна. Що картелі бороняться — це не може нікого дивувати. Зате дивувати можуть деякі їхні аргументи, — між ними підправання в сумнів статистичних цифр або індексів цифр, чи маскування справжніх завдань картелевих обєднань. Малу ілюстрацію тих завдань і способів боротьби з підприємствами, які не хочуть підпорядкувати себе політиці картелів, можна найти у статті „Картелі і наш промисл“, поміщеній в найновішому числі „Торговлі і Промислу“. Представлена там м. ін. боротьба картелю з українською фабрикою цвяхів у Львові „Дендра“.

ЦІНИ В РОЗДРІБНІЙ ПРОДАЖІ БУДУТЬ КОНТРОЛЬОВАНІ.

Енергійна акція уряду в напрямі обниження цін витворила нові відносини на ринку. Тепер іде про те, щоб покупці справді могли користати з урядової акції. Тому рішено не тільки розвязати в першу чергу торговельні картелі, але також доручити місцевим адміністраційним органам контролювати ціни в крамницях. Особливо йде про вугілля, нафту, цукор, залізо і папір.

ЩАДНИЧІ ВКЛАДИ МЕНШАЮТЬ.

Цифри (по жовтень включно), що їх приніс найновіший зшиток „Відомостей Статистичних“, вказують на те, що капіталізація в Польщі починає слабнути. В Почт. Касі Ощадности, в комунальних банках та інших кредитових інституціях щадничі вклади досить поважно зменшились. Ця знижкова тенденція — як пояснюють у пресі — є наслідком зросту біди і звязаного з цим переглядання ощадностей, а частинно проявом недовіря у стійкість гроша.

Світова хроніка.

ІТАЛІЯ ЗАТИСНУЛА РЕМІНЬ. — ЗМЕНШЕННЯ ЗОЛОТОЇ ВАРТОСТИ ЛІРА.

Господарська блокада (чи пак „санкції“) примусила населення Італії затиснути докраю ремінчик, що змінило дуже сильно приватне й публичне життя італійців. Нафта, бензина, вугілля — ось речі, що нарівні з золотом дістали нову оцінку. Це очевидно віддзеркалюється в усьому: в комунікації (залізниці й авта), в освітленні (що змінило зовсім спосіб життя громадян), в повному підрізанні деяких галузей промислу (як напр. будівельного), тощо, а нова ціна золота спричинила автоматичне обниження італійської валюти. Відплив золота для закупна за кордоном сирівців і воєнного приладдя примусив уряд платити при закупні золотом вищі ціни, що значно збільшило давню різницю між паритетом і теперішньою вартістю ліра.

ПРО СВІЙ ВИВІЗ АНІ СЛОВОМ... ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

У першому дні грудня відбулась у Москві нарада „відповідальних комбайнерів“ СССР. На цій нараді виголосив промову сам Сталін. Її зміст подали совітські радіостанції чогось аж три дні пізніше. Нам удалось почути цю промову наперед з радіопередачі Харкова, а кілька годин пізніше — Москви. З цієї некороткої промови варто тут дещо подати.

Комбайнери мусять старатись розгорнути виробництво села так, щоб зернова продукція дійшла річно до 7, а то й 8 міліярдів пудів. За царської влади ця продукція була майже на половину менша. Але це були інші часи. Царська влада, не турбуючись за населення, за його шлунок — ще й вивозила за кордон дуже багато. Тепер давня продукційна квота не вистарчає. Причини цього осьякі: 1) населення міст зросло вдвоє, 2) велика частина землі віддана на технічні культури (бавовна, лен, буряки, тощо) і людей, які при тому працюють, треба прогодувати; 3) сільська біднота числом 20—30 мілонів (яка докладність!), що колись за царських часів недоїдала, тепер живе нарівні з іншими; 4) зріс загальний добробут, а через те більший попит на зернові продукти; 5) тваринництво треба плекати більше, ніж це було раніш, а до того треба збіжжа. Велике агротехнічне знання комбайнерів мусить допомогти ще сильнішому розгортанню зернового виробництва. Це тепер можливо, коли розумна селянська політика Совітів довела до того, що колгоспна форма сільського господарства панує у 90 відс. Тільки така форма дає можливість селянам дійти до добробуту й осідати на себе техніку. Раніше з машин користали поміщики, а село йшло до них у наймах...

Коротко: неабияка благодать для села — оця большевицька влада. Добробут його просто небувалий і геть у забуття йдуть жахливі часи голоду за царських часів, часи грабування селян з усього їхнього дорібку — для здобування заграничних девіз... А все таки є ще у нас наївні, які в той „добробут“ вірять.

НІМЕЦЬКА МАРКА — ВАЛЮТА РЕГУЛЬОВАНА ДЕРЖАВОЮ.

Ще недавно не можна було собі уявити валюти без покриття. У теперішній скомплікованій валютовій системі німецький зразок є зовсім оригінальний. Баварський прем'єр Сіберт заявив у своєму відчиті в Цюріху, що німецька марка не основується на золотому чи девізовому покритті, а є регульована урядом. Матеріяльним підкладом її є вирівняне відношення між продукцією, кількістю населення і кількістю грошей. Через це, не вважаючи на брак золота в емісійній інституції, господарське життя в Німеччині розвивається нормально.

В. Н—вич.

Бійки у румунськім парляменті.

ПАРИЖ, 10. 12. ПАТ. Авас повідомляє з Букарешту, що вчорашні інциденти на расовому тлі підчас виборів до адвокатської ради найшли відгук у парляменті, де заінтерпелювали уряд у справі ошапорядків, які повинен був урядити у звязку з нелегальною діяльністю крайньої правиці. Підчас незвичайно ожвленого засідання прийшло до нагальних інцидентів. Поодинокі посли зачали між собою бійку.

НОВИНКИ.

— Футра, всякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський, пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46. 10 78—?

— Найкращий дарунок на Св. Миколая і на Різдво зробите для своїх рідних, приятелів, знайомих, коли купите для них надзвичайно цінні і цікаві мистецькі книжки: Уласа Самчука — „Війна і революція" (4.50 зол.), Н. Королевої — „1313", повість з середновіччя (2.50 зол.) та Ізидори Косач: „Во дні они" (1.20 зол.). Це книжки, які приковують увагу читача від першої до останньої сторінки, які виховують, облагороднюють та ушляхотнюють душу та зміцнюють всі її сили. Замовляти в видавництві „Дзвони", вул. Ягайловська 7. II. Хто замовляє прямо в видавництві, не платить порта. 1—3

— Одинока українська фабрика футер „Хром", Пр.-Торг. Спілка з о. п. у Львові, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всілякого рода футряні шкірки, як також приймає до крашення і переробки уживані футра.

— **„Фортуна Нова" на Рідну Школу.** Головна Управа Рідної Школи подає до відома українського загалу, що Фабрика „Фортуна Нова" у Львові оподаткувала себе в користь Рідної Школи щомісячним датком у висоті, залежній від місячного збуту своїх виробів. Тому Управа Рідної Школи звертається до Громадянства з проханням, ужити від себе всіх зусиль, щоб Рідна Школа мала з цієї умови якнайбільшу користь. Надходить пора святомиколаївських дарунків і передсвяточних закупів. Свідоме громадянство подбає, щоб усі склади Народньої Торговлі, споживчі кооперативи та приватні крамниці подбали завчасу за достаточну скількість виробів „Фортуни Нової", а при самих закупах піде тільки туди, де зможе ці вироби дістати. — Головна Управа Рідної Школи.

—**Шпиталі відповідають за шкоду пацієнтів.** Найвищий Суд у Варшаві видав важне рішення у спірній справі відповідальности шпиталів і лікарів за недбале лікування. Суд станув на становищі, що держава чи інша установа, яка веде лікувальне заведення, відповідає маєтком за шкоду, якої зазнав пацієнт наслідком того, що лікар не держався елементарних і потрібних основ лікарського знання. Сюди належать теж випадки, коли лікар допустився неоправданого занедбання, або коли заведення ведеться неправильно і через те пацієнт зазнав шкоди. Згідно з тим рішенням пацієнти державних шпиталів можуть домагатися в судовій дорозі відшкодування.

— **Почтівки для міського листування.** Міністерство почт і телеграфів випустило новий наклад почтових карток, призначених тільки для міського листування.

— **„Українська Хата" в Парижі.** За почином голови місії УНР., А. Шульгина і при активній допомозі українських і французьких кол повстала в Парижі „Українська Хата", захист для бездомних українських емігрантів у Парижі та в околицях.

— **Акція задля поправи курячої раси.** На основі рішень усіх громадських рад станиславівського повіту повітовий виділ приступив до повної поширення однакової курячої раси „жарнавиків" по всіх селах. Досі переведено акцію в 11 селах, вимінюючи расові когути за нерасові. З весною акція обійме інші громади.

— **Судова гармонія.** В окружному суді в Перемишлі відбулася цікава розправа проти адвоката зі Самбора, д-ра Кицули за спроневірення дрібної квоти на шкоду свого клієнта. Коли справа в городському суді в Самборі скінчилася засудженням адвоката, засуджений відкликався до самбірського окружного суду, але цей суд присуд першої інстанції затвердив. Наслідком касації, яку вніс д-р Кицула до найвищого суду, відбулася у Варшаві касаційна розправа. Найвищий суд зніс присуд городського суду в Самборі і приказав окружному судові ще раз розглянути справу. Одначе цей суд, перевівши нову розправу, знову засудив д-ра Кицулу. І тим разом засуджений вніс касаційну скаргу до найвищого суду. Найвищий суд знову уневажнив засуд і цим разом делегував до переведення розправи окружний суд у Перемишлі. Після розправи перемиський суд д-ра Кицулу увільнив.

— **Львівська хроніка.** Поліцію повідомлено, що з дому при вул. Пілсудського втікла молода дівчина Евгенія Чекель, а разом з нею пропав зі Львова її 22-літній наречений Володимир Черкас. — В сінях будинку кагалу при вул. Бернштайна пробував отроїтися йодиною 33-літній Герман Кляр, якого відставлено до шпиталю. — При вул. Жерельній скочила з II. поверху Франціська Будзинська з причини нужди. — Інж. Л. Глоха при вул. Як. Стшеме обікрали, забираючи йому 1.690 зол. готівки і деякі дорогоцінности.

— **Небезпечні друки.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові станув військовий інвалід, б. вояк української армії, Михайло Рибак, під закидом комуністичної діяльности. У кравецькому варстаті Рибака знайшла поліція валізу з комуністичними друками. Присяжні судді потвердили 8 голосами вину обвинуваченого, наслідком чого трибунал засудив його на 4 роки вязниці.

— **Краєва хроніка.** Начальником скарбового уряду в Зборові на місце арештованого Йосифа Лаврова встановлено м-ра Володимира Бальковського. — З магазину футер М. Фенделя в Калуші вкрадено велику скількість товару вартости 7.000 зол. — У Скалаті згорів дім І. Борейкової, при чому вкрадено їй значну готівку. — На залізничому двірці в Тернополі дістався під вагон робітник Л. Смялковський, якому колеса відтяли одну руку. — У Кремянці застрілився 38-літній Меч. Пюславський, управитель тартаку кремянецького шпиталю. Причина самогубства невідома.

— **Інженір зімлів з голоду.** До жидівської громади в Рівному прийшов якийсь чоловік і просив милостині. Чекаючи зімлів з голоду. Показалося, що це безробітний інженір Колкович із Влоцлавка. Він довший час шукав надаремно праці, аж доведений до крайности почав жебрати.

— **Саньми по Сагарі.** В Парижі заявив один інженір, що знає добре африканські пустині, модель моторових саней, які мають статися одиноким засобом комунікації крізь піски пустині. Є це сани з дуже широкими полозами, що посуваються по піску з допомогою мотору і пропелера, як при літаку. Винахідник уладить у найближчому часі рекламову подорож по Сагарі тими саньми.

— **Смерть славного вченого.** Помер у Парижі у 86-ім р. життя проф. Шарль Ріше, славний фізіольог. У 80-их роках минулого століття він ствердив перший, що кров живини, що не є вражлива на якусь заразливу недугу, перелита в організм другої живини робить цю другу так само забезпеченою від недуги. З того досвіду повстала ціла нова галузь медицини — серотерапія. У 1888 р. Ріше вперше вприскуючи недужому новe серум вірив у те, що ця метода зможе врятувати тисячі недужих. У 1913 р. дістав Ріше нагороду Нобля з фізіольогії за новововідкритий закон т. зв. анафіляксії. Ствердив він, що організм, який переносить без шкоди для себе якусь скількість отрути, білковини тощо нараз дуже небезпечно починає реагувати, коли невдовзі після цього ввести в нього ту саму речовину, але в багато меншій кількости; перша доза викликує надмірну вражливість організму на дану речовину. В останніх 30 роках Ріше присвятив чимало уваги явищам метапсихіки себто тим, що виходять поза межі звичайних психо-фізіольогічних явищ; сюди треба вчислювати сомнамбулізм, гіпнотизм, телепатію, ясновидючість, передчування майбутности тощо. Ріше належав до тих учених, що нічому не дивувались і не відкидали ніяких явищ, доки їх не перевірили. Всесторонність Ріше́та була незвичайна; він один із перших збудував літак і літав на перших непевних винахідках, коли інші взагалі сумнівались у можливість літати на машині. Писав він теж під псевдонімом поезії та песи, з яких неодна мала чималий успіх.

— **Родина Габсбургів перед судом.** Перед цивільним судом у Відні розпочалася цікава розправа проти 11 внуків і правнуків цісаря Франца Йосифа І, від яких віденський купець Юлій Венеціянер домагається заплати 80 тисяч шилінгів. Внуки і правнуки цісаря, що мають великий земельний маєток у Персенбойгу, відступили йому на на вісім літ право продажі дерева з цього маєтку. Торік вони нагло припинили дальшу доставу дерева і через зломання умови купець мав втрату на 80 тисяч шилінгів.

— **Ріжні вістки.** В Копенгагені померла в 90 р. життя Ніна Гріг, вдова по норвеському композиторі Едварді Грігу. — В Клівленді згинув під час боксового змагання Ян Волінський, ударений своїм партнером в околицю серця.

— **Імпрези Молодої Громади.** Четвер, 12. 12. Андріївський Вечір в клюбі Т-ва Молода Громада. Початок год. 9. вечором. — Субота 14. 12. відчит о. д-ра Застирця: Запорожці за Дунаєм. Початок год. 8. вечором.

— **Чи буде гостра чи лагідна зима?** Передбачень та ворожб у цьому напрямі ніколи не бракує — також і цей рік не становить під цим оглядом винятку. Кажуть, що на польськім побережжі появилися цього року скоро і громадою північні морські птахи. Старі і досвідчені кашуби заповідають через те гостру і довгу зиму. Чи ця ворожба здійсниться — невідомо, одначе напевно привітали її з радістю лещетарі та аматори зимових спортів. На кожний випадок повинні ми нашу шкіру відповідно приготовити і завчасу забезпечити перед шкідливими впливами зимових холодів, сльоти і морозу. Не вистарчить дбати тільки літом за свою цеpу, щоби по повороті з літніх ферій горлитись загорілим виглядом. Якщо не хочемо, щоби добродійні наслідки літньої курації, відпочинку, плажування на сонці і повітрі пішли на марне, треба в осени і зимі щобільше дбайливо плекати шкіру і тіло. Трошечки Нівеї, втертої щодня в шкіру хоронить її перед рапавістю, червоними плямами і робить шкіру оксамитно-гладкою і достаточно відпорною. Раціональне плекання шкіри це ґрунт — знають нині про це не лише спортовці.

— **„Епохальний" дарунок на Ялинку.** Милий це звичай взаємно обдаровуватись на ялинку. Дрібні і пожиточні дарунки зміцнюють приязнь, причиняють багато радости обдарованим. Але є дарунок, що творить нову епоху в домі. Ця нова епоха радости, вдоволення, розривки, знання і т. д. це радіо! Знаменитий радіовідбірник „Амбасадор" або „Спеціяль-Телефункен" це вершок — це ідеал дарунку на Ялинку. Радієві апарати Телефункен в дуже короткому часі здобули собі таку славу, що справді, коли люди мріють про те, щоб мати радіовідбірник — то передовсім мають на думці Телефункен. Що є такого знаменитого в цих відбірниках? Усе! Величавий, чистий природний, пластичний тон, світовий засяг, простота і легкість манипуляції, естетичний вигляд, скринька, дуже акустична, нової лінії — словом це апарат, — не прибільшуючи — найвищої кляси новочасної радієвої продукції. І хто то повинен кому офірувати на ялинку так незвичайний дарунок? Передовсім муж і батько — жінці і дітям (а рівночасно і... собі). Дорослий син — родичам. Суджений — судженій. Заведення Телефункен приготовили запас радіовідбірника, які треба замовляти вчасніше, бо передбачуємо збільшений закуп цих апаратів на ялинку.

З театру.

Великий Театр: „ПРИГОДА В ГРАНД-ГОТЕЛЮ" — комедіо-оперета Павла Абрагама. Гостинний виступ І. Кульчицької.

Нова оперета Абрагама має низку легких, переважно сентиментальних пісень, кілька адаптованих ритмізованих танців, кілька веселих епізодичних сцен і комічних дрібниць — ось і всі її добрі прикмети. Само лібретто мало оригінальне, трафаретне; дотепів теж небагато.

До відповідного виведення „Пригоди в Гранд-готелю" бракувало у Львові голосів, бо всі ролі обсаджено силами з драми чи пак комедії. Винятком є тільки І. Кульчицька, що по довгій відсутности приїхала до нашого міста на гостинні виступи з Вильна. І треба признати, що головно нею держиться уся вистава. В головній партії великої княжни виявила наша артистка не тільки красу й силу свого голосу (що за чудова гора!), але й заблестіла продуманою грою і дійсно прегарними строями, що викликали подив цілої са-

ді Взагалі виступ п-і Кульчицької був під кожним оглядом вдатний і не диво, що після кожної сцени збирала вона рясні оплески.

З виконавців інших партій треба назвати перш усього партнера п-і Кульчицької Слюсарського, що в своїй ролі чувся дуже добре. Біда тільки з голосом... Великий успіх мала теж Ніна Вілінська, рухлива, темпераментна й музикальна молоденька артистка, до того знаменита танцюристка, що дуже швидко підбила собі всю публику. Те саме можна сказати і про Веницковського, що пописувався знову своїми ексцентричними танцями та співав і грав бездоганно. В дрібних ролях слід назвати Леліву, що знову створив наскрізь оригінальну кreацію готеляра, п-ні Кшивіцьку і Пітолаївну, п. Канського та п. Татаркевича, що зрештою і вирежисерував цю оперетку вельми дбайливо.

„Пригоди в Гранд-готелю“ має запевнений успіх на сцені Вел. Театру на довший час. Музичний провід у справних руках п. Мунда.

І. Н.

З кіна.

Кіно „Апольо“: „Аннаполіс“.

Велика американська школа для вишколу моряків. Хлопці жартують, знайомляться із приписами військової служби, морем, кораблями і переплітають свою науку розвагою. У тому малесенькому містечку живе старий спенсіонований адмірал, що залюбки оповідає про одну свою велику перемогу, коли командував в одній битві. Це трохи смішна фігура — чудак, що вертається постійно до тої своєї старої теми. Ці зверхні смішні риси не перешкоджають йому давати приклад молодим кандидатам на моряків, як розуміти обовязок. Навіть у такій дрібній справі, як баль, на який спізнюються два молодці, він вкладає всю повагу у ролю товариша молодої дівчини, що не має партнера-танцюриста. Сцена маневрів із трагічним закінченням зовсім несподівана для нас і зворушує. Маємо тут приклад геройства, зображений зовсім нешабльоново.

Дивогляди.

ЛЯЛЬКИ ЗАМІСТЬ ЗАРУКАВКІВ.

Зарукавки виходять у Парижі з моди. Бодай на цей сезон. Вони за великі, хоч і дуже вигідні. Прийшла нова мода; парижанки носять у руках на вулиці ляльки. Ляльки ці доходять до величини малої дитини. Заступають вони зарукавки тим, що можна їх відчиняти як скриньку і до середини ховати всі ті дрібниці, що досі лежали в зарукавках: мошонку, пудерничку, хустинку, гребінець, навіть більшу частину гардероби.

З АВТАМИ НА МЕТЕЛИКІВ.

Француз Анрі Брюіссон збирає з приємности і професії насікомих. Цього літа збиратиме він по Франції метеликів. Не пішки, як досі, і автом. На ліхтарнях авта будуть сітки; світло ліхтарень притягає метелики і таким легким способом можна їх призбирати багато.

✝ Посмертні згадки.

Юрко Когутяк, господар у Кніганині, помер 26. листопада ц. р. по короткій і тяжкій недузі в 62. році життя. Громадянство Станиславова та його передмістя Кніганина стратило людину дуже ідейну і працьовиту, яка причинилась немало до зміцнення українського стану посідання в Станиславові. Покійний був одним з основників і фундаторів читальні „Просвіти“ в Кніганині, де був довголітнім її провідником. Розуміючи, що українська дитина може лише у своїй школі набути любови до рідного краю, боровся він всіми силами разом з дир. Павлюком і пок. д-ром Яновичем, першим організатором Станиславівщини, за українську школу в Кніганині та був одним з основників „Рідної Школи“ в Станиславові. Був теж одним з головних ініціяторів та основників Українського Банку, а відтак довголітнім членом і заст. голови Надз. Ради. Чимало причинився до будови українського театру ім. Тобілевича в Станиславові. Будучи радним міста Станиславова, виборов кілька вулиць з українськими назвами і площу під будову місцевої читальні; не цурався також ніколи на засіданнях і по урядах говорити по українськи. Як голова місцевого церковного комітету помагав духовенству побоювати та старався не допустити до Кніганина ні комунізму ні евангелизму. Дуже болів над несвідомістю деяких наших громадян римо-кат. обряду, що з приходом Польщі перейшли до чужого табору. Майже в цілому своєму житті брав живу участь у політичнім житті Станиславівщини, не жалуючи ні праці ні майна і стояв завжди на державницькому становищі українського народу. Тому, коли прийшов час, в котрім рішалась доля України, Ю. Когутяк поміг перевести місцевий державний переворот і, не зважаючи на старший вже вік і знищене війною здоровля, пішов ратувати рідну державність. Маючи гімназійну освіту, зумів виховати свої діти на добрих доньок і синів України та всім дав університетську освіту, а навіть кількох учнів станиславівської гімназії користало з його матеріяльної помочі підчас вищих студій. З Покійним зійшла до могили людина хрустального характеру і великого патріотизму, людина рідких у нас чеснот, що своїм життям та працею зєднала собі симпатію у своїх та пошану серед чужих. Тому не диво, що на його похорони прийшло незвичайно численне місцеве і позамісцеве громадянство. Пок. Ю. Когутяк був довголітнім передплатником „Діла“, „Неділі“ й інших часописів. В. Й. П.!

ВІД ...

На св. Андрея.

Зимовий вечір швидко падає на село. Білий сніг робиться фіолетний, а потім сірий з гранатовими плямами. Коли на небо випливе місяць — сніг зеленіє, мов би хто ізмарагдів за його насипав.

Крізь кожухи загат пробивається світло з хат і кидає жовтий відблиск на пліт, на дорогу, на кучугуру снігу.

В удови Василихи нині повна хата гамору. Василиха хазяйка привітлива, хата простора, є де розгоститись. От тому й до неї молодь збігається, чи на досвітки, чи на вечорницї, чи вретіі, як ось нині, на Андрея.

Тільки сумерк почав випоювати зпід плота і зпід хати — вже скрипнули ворота.

— Тіточко, ми до вас нині, Андрея справляти!

Це чорноока Гануська перша і до роботи і до вигадок.

— А якжеж інакше? — обиджується Василиха. — Так як щороку. Тільки муки на галушки принесіть, бо в мене...

— Принесемо тіточко і ще дечого

І вже Ганюська побігла назад. Дати знати подругам, приготовити все.

А потім уже ворота й не зачиняються. Дівчата шнурком до Василихи, а кожна під запаскою щось несе: то кусок сала, то муки, то масла грудочку. Це за „винаєм солі“ у Василихи — як кажуть.

Кудлатий „Лиско“, старий псячий фільософ, лежить коло буди і добре все те кмітує та на вус мотає. Вже стільки зим перебув, що либонь догадується в чім річ і на згадку андреївських галушок аж облизується та скавулить з нетерплячки. Забрехати — Борони Боже! — хіба б який парубок підкрадався під вікно. Пізніше, коли треба буде обізватися, то він гавкне раз чи два, але це аж по галушках.

В хаті робота аж горить. Дівчата наліпили галушок, помастили для смаку, поклали рядочком на землі, поназивали своїми іменами і — ждуть по Лиска.

Лиско знає, чого від нього хочуть, аж ногами перебирає так спішиться в хату.

— Лиску, Лиску! Бери мою, дам мяса повну миску! — кричать дівчата навипередки.

Але старий Лиско не хапається, хоч аж слина з рота біжить. Він знає, що це треба робити помало. Підійде, понюхає, поміркує і врешті возьме котрусь.

— Марниська!

Ковтне Лиско галушку, знову подумає, бере другу.

— Ганнуська!

Третю:

— Настя!

Четверту, пяту, врешті має досить.

— Лиску! Ще хоч мою! — просить котрась.

Але як Лиско не возьме, то не дуже журиться: возьме на другий рік, на селі мало котра до сивої коси доділує.

Після галушок Лиско знає, що йому час на подвіря. Там тепер має урядувати. Йде повагом від шопу і жде.

За хвилину вийдуть дівчата з хати і будуть ложками торохтіти. Звідки пес забреше, звідти й старости прийдуть. А сусідські пси часом чи поглухнуть, чи сплять — не обізветься гаспид, хоч ги йому тарабань як на бубні. То Лиско мусить заступати. Побіжить за стодолу — брехне, кинеться до воріт — брехне, робить, що може, аби тільки інтерес іщов.

Нині не мав багато роботи. Сусідські пси мов наймались: тільки заторохтиш — а вже брешуть. Тільки раз переборщили — відразу з трьох сторін забрехали, так, щоби дівчина тричі замуж вийде...

Через дорогу перетягнений мотузок, але так низько, що й дотягнути не можна. Стоять дівчата за деревами, за плотами та заглядають: хто спотикнеться на перешкоду.

Ось іде хтось... Поважна хода, висока шапка, сам начальник. Під ноги не дивиться, то й шелепнув через шнур. Шапка аж у рів покотилась.

— А щоб вас!... — і сміється, хоч і начальник.

Дівчата й собі в сміх, а то вже боялись... Начальник

А по нім, то й Петро і Василь і Михалько. Кожний прописово зарив носом у сніг і клянучи, сміявся. Кляв, що впав, а сміявся, що ще хтось упаде.

Андріївське свято!...

Давно не був я вже на селі, не знаю, чи ще доховались до нині старі звичаї, але радів би, колиб так було. Англійці панують над світом, а все таки своїми звичаями дорожать. Нераз багато менше поетичними, багато менше вигадливими, як наші.

Тому добре, що і з наших містах не пропадає андріївська традиція. Тільки, щоб вона навязувала бодай вчасти до старих звичаїв, хоч би віск виливали, бо нема в місті псів, що їлиб галушки і ніодин не обізветься, коли заторохтіти ложками.

13. грудня робить симпатичне „Т-во охорони дітей та опіки над молодю“ Андріївський Вечір у салі „Народнього Дому“. Підемо — побачимо!

Галактіон Чіпка.

Дописи.

СТРИЯ.

Заг. збір Філії Муз. Інституту ім. Лисенка. Дня 24. листопада відбувся заг. збір Філії Муз. Інституту ім. Лисенка зі звичайним порядком дня. Виділ вибрано в тім самім складі, що минулого року. Щоб забезпечити готівку Товариства, ухвалено купити нерухомість або відповідну площу.

Допомогова акція Церковного Братства ім. св. Николая. Дня 26. XI. за почином завідателя парохії о. І. Гаврилишина запрошено представників місцевого громадянства, щоби прийти з поміччю бідним парохіянам Стрия в часі зимової пори. Утворено комітет при Церк. Братстві св. Николая, котрий має занятися цією харитативною акцією. Маємо надію, що вибрані громадяни вивяжуться з принятого на себе обовязку як слід.

Малювання іконостасу в міській церкві. Передчасна смерть арт.-маляра Юрія Магалевського котрий розпочав був малювати іконостас у міській церкві, зробила актуальною справою розмалювання цього гарного іконостасу. Намічено знаного артиста-маляра В. Дядинюка, з котрим комітет увійшов у переговори і є надія, що до часу, як прийде до Стрия новий парох, іконостас буде розмальований.

СТАНИСЛАВІВ.

Заг. Збори „С. У.“ у Пасічній. Мин. середи відбулись заг. збори кружка „С. У.“ у Пасічній, на яких вибрали вже другий раз головою п. М. Гриньківну. Кружок у Пасічній — це один з кращих у краю, в якому праця йде цілий рік. На будуче кружок дае певність, що під проводом п. М. Гриньківної розвинеться ще краще.

Академія в честь митр. Шептицького відбудеться в пятницю 13. ц. м. в год. 20. в салі „Сокола“. На програму зложаться виступи п. М. Сокола і п. Гепик-Березовського, промова д-ра О. Чорнецка, хорові продукції „Станиславівського Бояна“ й „Думки“. „Стан. Боян“ відспіває псалом Бортнянського, „Думка“ Стецонкову „Кантату“, перероблену дир. Недільським (з фортепіяном). При фортепіяні проф. Т. Юзьвякова (з М. Соколом) і проф. І. Ліськович-Свігуровичева (з „Думкою“). Академію влаштовують всі товариства й установи Станиславова. Дохід призначений на український шпиталь у Львові.

„Зимова поміч“. У Станиславові повстав комітет під проводом през. міста Стронського, до якого ввійшли й українці. Комітет займається поміччю бідним громадянам у зимовій порі.

„Запорожець за Дунаєм“ у Станиславові. Дня 6. XII. відбулась у Станиславові ювилейна вистава „Запорожця за Дунаєм“. Ширшої замітки з вистави не поміщуємо, бо кореспондент „Діла“ не дістав карти вступу. **Б. Л.**

Спорт.

З КРАЄВОГО ЛЕЩЕТ. СУБРЕФЕРАТУ.

Краєвий Лещетарський Субреферат подає до відома, що курс лещетарських суддів відбудеться у середу 11. грудня в год. 18. у домівці У. С. С., Підвалля 7, партер.

ДО ПРИХИЛЬНИКІВ ЛЕЩЕТАРСЬКОГО СПОРТУ!

Сокільська Лещетарська Секція при Соколі-Батьку у Львові звертається отсим до прихильників українського лещетарського спорту із зазивом **складати в Т-ві все непотрібне чи навіть зужите спортове зимове приладдя, в першій мірі лещетарське та совгарське** яке тепер лежить у хаті як непотрібний баляст. Таке приладдя по направі вділятимемо нашій убогій молоді і початкуючим, які не мають змоги придбати собі відповідний виряд.

Приладдя приймае канцелярія С.-Б., Львів, Руська ч. 20. щодня від год. 9—12 і 18—21. Якщо хтось сам не мавби змоги доставити приладдя, то просимо в якийнебудь спосіб повідомити канцелярію С.-Б., яка це приладдя постарається сама відобрати.

Сокільська Лещетарська Секція.

ПІНГ-ПОНГ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пролом I — Гакоаг II 3:3. Змагання мист. Б-ка. в пінг-понгу. Пункти здобули: Бурделюк, який робив з противником, що лиш хотів, Андрішин Н., що вже так не денервується, як у мин. сезоні й Голинський II.

Поза конкурсом програв Бурделюк з мистцем Станиславова Хамайдесом 11:21, 14:21. Коли взяти на увагу, що Бурделюк був поза Станиславовом 3 тижні й нічого не тренував, то вислід зовсім добрий.

Пролом II — Пшебуй II 2:4. Відплатні змагання покінчилися знову програною резерви Пролому. Пункти здобули: Перейма Т. і Безрукий **Б. Л.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

D-r Ewald Ammende: MUSS RUSSLAND HUNGERN? Mit 22 Abbildungen. Wien 1935. 356 Seiten, 8°.

Книжка незвичайно богата змістом. Вона ілюструє на основі найавтентичніших даних і матеріялів страшну господарську політику Совітів, якою вони доводять у великій країні вроскаїв, вокремаж у прєбогатій на хліб Україні, до голоду. Автором книжки є д-р Евальд Амменде довголітній секретар европейського конґресу національностей, який вже віддавна веде завзяту боротьбу з тією совітською політикою виголоджування совітських громадян на міжнародній арені, точніше: серед міжнародньої прилюдної опінії. Він був одним із видатних організаторів допомоги для жертв совітської політики виголоджування у широких міжнародніх розмірах. Книжка цього автора з уваги на її зміст заслуговує на те, щоб нею зацікавились і наші громадяни. Можна її замовляти у Відні (Wien IX. Servitengasse 5). Ціна її 6 RM у брошурі і 7.50 RM в оправі.

ЖУРНАЛИ:

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник, орган Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз“. Львів, 1. грудня 1935. Р. X. Ч. 12.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, неділя 1. грудня 1935, Р. XV. Ч. 48.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Жовква, грудень 1935. Р. XXXVIII. Ч. 12.

СВІТ ДИТИНИ. Львів, грудень 1935. Р. XVI. Ч. 16.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ілюстрований журнал української молоді. Львів, грудень 1935. Р. III. Ч. 12.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 8. грудня 1935. Р. XI. Ч. 48.

ЖИВАЯ МЫСЛЬ, карпаторусскій журнал политики й культуры. Прага, листопад 1935, ч. 13.

ИЛЛЮСТРИРОВАННАЯ РОССІЯ, безплатный проспектъ. Таллинъ. Стор. 12.

Листування Редакції.

Чорний Крук: Тепер не присилайте, аж повідомимо. Подайте свою адресу.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Теребовля:
11. XII. „Отаман Пісня“.
12. XII. „Бешкет у раю“.
13. XII. „Серед бурі“.
14. XII. „Циганка Аза“.
15. XII. „Гори говорять“.
З Теребовлі іде театр до Копичинець.

Великий Міський Театр.

Середа, 11. XII. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.

Четвер, 12. XII. год. 8. веч. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.

Пятниця, 13. XII. год 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.

Субота, 14. XII. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 12. XII. год. 8. веч. „Івась із місяця“.

Субота, 14. XII. год 8. веч. „Івась із місяця“.

Кіна.

АДРІЯ: „Авто-поліцмайстер“.
АПОЛЬО: „Аннаполіс“.
АТЛЯНТИК: „Найщасливіший день у мому житті (Иосиф Шмідт).
ВАНДА: „Боксер і дама“ і „Що мій муж робить в ночі“.
ҐРАЖИНА: „Петрусь“ з Францішкою Ґаль.
КАСІНО: „Його Величність шофер“.
КОПЕРНИК: „Ільонка“ з Францішкою Ґаль.
МАРУСЕНЬКА: „Бенгалі“ (Ґейрі Купер).
МІРАЖ: „Катюша“ і Ревія маріонеток.
МУЗА: „Секвоя“.
ПАКС: „Оборона Ченстохови“.
ПАЛЯС: „Чотири і 1/2 мушкетерів.
ПАН: „Весела вдовичка“ та „Доля кварка“.
РАЙ: „Нові люди“ (совітська фільма).
СОНЦЕ: „Шойно вчора“ та ревія „Поминки на Богданівці“.
СВІТ: „Чотирьох джентельменів“, „Азбука кохання“.
СТИЛЕВЕ: „Її шампанська ніч“ і ревія „Обтинанки“.
ТОН: „Хрестоносні походи“ Сесіля Б. Міля.
УТІХА: „Цілунок засудженого“ та ревія.
ХИМЕРА: „Цирк Барнума“.

Закордонне радіо.

Середа, 11. грудня 1935.

Відень (506,8) 7.25 Ранішня музика, 17.00 Твори Бінкеля та Вечі (солісти та композитори), 19.30 Симф. концерт (муз., спів), **Братислава** (298,8) 12.35 Концерт, 19.25 Словацькі нар. пісні, **Брно** (325,4) 20.55 „Орфей“ оп. Монтевердія (вукл. Респігія), **Прага** (470,2) 20.45 Симф. конц. **Париж** (1648) 13.15, 17., Легка й симф. музика, 21.45 Фестиваль Трістана Бернара, **Білгород** (437,3) 12.00, 16.20, 21.00 Концерт, 13.15 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 14.15 Популярна музика, 8.00 Граємо та співаємо, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 15.15 Форт. твори Шопена, 18.20 Романтична форт. музика, **Ляйпціг** (382,2) 16.00 Пісні Регера та Шпінґса, 20.45 Симф концерт, **Мінхен** (405,4) 13.15 Популярна музика, 17.00 Веселе муз. пополудне, 18.50 Суіта а-дур Скарлятія (форт.) **Штутгарт** (522,6) 19.20 Діточі пісні, 20.45 Концерт присв. творам Вебера, **Будапешт** (549,5) 12.05 Форт. реситаль, 13.00 Циг. музика, 18.00 Хор, 19.25 Концерт, 22.00 Концерт оп. орх., **Мілано** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.30 Концерт із участю піяніста Арт. Рубінштайна, 17.40 Трансм. з Асмари, 20.50 „Вікторія та її гузар“ оп. Абрагама, **Рим** (420,8) 13.20 Розр. концерт, 19.15 Легка музика, 20.50 Симф. концерт.

Четвер, 12. грудня 1935,

Відень (506,8) 14.00 Спів, 16.03 Японія в опері й оперетці, 17.15 Муз. дрібнички, 22.10 Танкова музика, **Кошиці** (259,1) 21.10 Концерт орх., **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 17.45 Твори Каміля Горна, 20.50 Спів, **Париж** (1648) 13.15 Легка музика, 21.00 Муз. фолькльор провінції Кверсі, 21.45 Концерт орх., **Білгород** (437,3) 11.00, 50.00 Концерт, 23.50 Нар. пісні, **Берлін** (356,6) 10.15 Нар. пісні, 20.10 Моцартівський концерт, 22.30 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 21.00 Симф. концерт, **Ляйпціг** (382,2) 16.00 Форт. твори Баха та Моцарта, **Мінхен** (405,4) 16.10 Пісні (Бомбард сопр., Фріке тенор), 17.10 Популярна музика, 20.10 „Музика“ муз. комедія Бітнера, **Штутгарт** (522,6) 19.00 Невідомі пісні Брамса (Ріхарц альт), **Будапешт** (549,5) 12.05, 17.30 Легка й циг. музика, 19.20 Фрагменти з мад. оперет ок, 21.15 Мадяр. камер. музика, **Мілано** (221,1) 11.30 Легка музика, 16.00 Вок. концерт, 17.40 Трансм. з Асмари, 20.50 Концерт військ. орх., **Рим** (420,8) 13.20 Розр. концерт, 16.00 Інструм.-вок. концерт, 20.50 „Помаранчева квітка“ ком. Бірабо й Долен, 22.15 Концерт із участю Гіндеміта.

Львівське радіо.

Середа, 11. грудня 1935.

6.30 Ранішня авд., 6.50 Муз. з гр. пл. 7.20 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій. 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Відживне значіння городовини й овочів, 12.30 Ґріґова хвилина з гр. пл., 13.25 Домашне господарство 13.30 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Твори на скрипку в супр. форт., 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Привілеї і авторитет у вихованні та житті, 17.20 Концерт орх., 17.50 Огляд закорд. гумору, 18.30 Справа шкільного театру та театру для молоді, 18.45 Музика та спів із гр. пл., 19.00 „Коротко а добре“ фейлетон Раорта, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 „Співоче товариство — й іньші“ легка словно-муз. авдиція, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Творчість Фр. Шопена (концерт), 21.35 Відчит Корн. Макушинського про Реймонта. 21.50 Чому купець повинен належати до професійної організації, 22.00 Концерт невиданих творів Кардовича, 22.30 Танкова музика.

Четвер, 12. грудня 1935.

6.30 Ранішня авдиція. 6.50 Легка музика з гр. пл., 7.20 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Муз. поранок (орх., спів), 13.00 Концерт гавайських ґітар, 13.30 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Хвилина Глазунова з гр. пл. 16.00 „Гран“ гутірка для мол. дітей, 16.15 Концерт — китиця фільм. і ревієвих мельодій. 16.45 Концерт муж. хору, 17.00 Як село живить місто: бульба й городовина, 17.15 Сільські настрої — камер. орх., 37.50 Книжка та знання: „Спасителі людства“ И. Лебля, 18.00 Французька муз. з гр. пл., 18.30 Гутірка про моди, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Під італійським небом — гр. пл., 19.20 Папа Пій XI. про мистецтво, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 И. Пілсудський і „Книжка“, 20.45 Веч. денник, 20.55 Протилетунсько - газова оборона, 21.00 Театр Уяви: „Гавитсвід взиває помочі“, 21.30 Пісні в супр. форт., 21.55 Симф. концерт (орх., скрипка), 22.45 Танк музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.31.50.

На нинішній варшавській біржі нотовано такі курси: Бельгія 89.50, Берлін 213.45, Голяндія 359.40, Льондон 26.18, Н. Йорк кабель 5.31 і 1/2, 5.32 і 3/8, 5.29 і 7/8, Осльо 131.40, 131.73, 131.07, Париж 35.01, 35.08, 34.94, Прага 21.97, 21.92, 21.93, Швайцарія 172.05, 173.39, 171.71.

Папери.

3-прц. будівляна 40.00, 5-прц. поз. конверсійна 63.75, 5-проц. поз. залізнича 56.50, 6-проц. поз. доларова 79.25, 4-проц поз. дол. 52.50, 7-прц. стабілізаційна 63.13.

Акції Банку Польського 95.75, Страховичі 31.55, Ліпольп 7.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 10-го грудня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50	„
кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80	„
1 л. молока	0·16	„
1 л. сметани	0·75	„
1 к. яєць	5·20—5·25	„

Тенденція на масло звишкова, на яйця сильна, на молоко вдержана, на сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 10. XII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Цьогорічні курочки I. кл.	0·90	зол.
Однорічні, товсті курки I. кл.	0.85	„
Когути I. кл. до 1.30 кг.	0.80	„
Товсті качки I. кл.	0.90	„
Товсті индики I. кл.	0.95	„
Товсті пантарки	1.00	„

Кури, качки, индики, пантарки приймає в кожній кількости.

Птицю не годовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, гречану муку, просо та овес.

Приймає нових доставців.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.